

SELVEJE DANMARK

SOCIALPÆDAGOGERNE

1898
LIVSVÆRK
BØRN MED VILJE

København d. 04.05.2023

Høringssvar vedrørende forslag til Lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge, og vedrørende forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet (Styrkelse af undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge m.v.)

Skolealliancen for specialundervisningstilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar på forslag til Lov om behandlings- og specialundervisningstilbud, samt forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om social service, lov om Socialtilsyn og lov om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet.

Høringssvaret er udarbejdet i samarbejdet mellem Skolealliancens medlemmer, som udgør: LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, Selveje Danmark – Brancheforeningen for selvejende organisationer på velfærdsområdet, FADD – Foreningen af døgn- og dagtilbud for udsatte børn og unge, De Anbragtes Vilkår, Socialpædagogerne, LIVSVÆRK, KFUM's Sociale Arbejde og Jysk Børneforsorg/Fredhjem.

Nærværende høringssvar kommer med bemærkninger til begge lovforslag.

1. Generelle bemærkninger

Skolealliancen finder det positivt, at lovforslagene hensigt er at sikre øget kvalitet på behandlings- og specialundervisningstilbud, samt specialundervisningstilbud på døgninstitutioner og opholdssteder gennem lovgivende rammer for tilsyn, skærpet myndighedsansvar og styrket samarbejde med det lokale skolevæsen. Yderligere finder Skolealliancen det positivt, at det fremgår i lovforslagene, at der skal udvikles én fælles skabelon for de kvalitetsaftaler, som skal indgås mellem kommune og tilbud. Skolealliancen håber, at de ensartede kvalitetsstandarder i aftalerne vil bidrage til et fælles kvalitetsløft på tværs af landet.

Skolealliancen bemærker, at samarbejder på tværs af forvaltninger, kommuner, tilsyn mv. er en forudsætning for, at intentionerne i lovforslagene lykkes. Det gør sig gældende for eksempel, når forvaltninger skal koordinere deres afgørelser om børn og unges fremtid, når en bopælskommune med blik for barnet og en beliggenhedskommune med blik for tilbuddet skal sikre stabilitet for barnet og kvalitet i tilbuddet, og når Socialtilsyn og kommuner med forskellige kompetencer skal enes om, hvad kvalitet er på tværs af undervisning og socialfaglig praksis. Samarbejder mellem så afgørende aktører kræver en struktur og organisering, som for nuværende ikke er løst. Skolealliancen anbefaler derfor ét samlet tilsyn under socialtilsynet for at sikre en uvildig kvalitetsvurdering- og sikring af behandlings- og specialundervisningstilbuddene og specialundervisningstilbuddene på døgninstitutioner og opholdssteder.

Skolealliancen er generelt bekymret for de konsekvenser, det kan have for børn og unge, hvis de tværgående samarbejder, lovforslagene lægger op til, fejler. For det er børn og unge, det går ud over, når afgørelser ikke falder samtidigt, og når beliggenhedskommunen for tilbuddet og bopælskommunen for barnet agerer ud fra hver deres interesser. Derfor stiller Skolealliancen spørgsmål ved, hvordan man vil sikre samarbejdsprocesser, når lovgivningen træder i kraft, så det ikke får modsatte virkning og dermed bliver endnu en hindring for de børn og unge, som kunne få gavn af at gå på et specialundervisningstilbud.

Skolealliancens bekymringer herom nuanceres i de følgende bemærkninger til konkrete forslag.

2. Bemærkninger til konkrete forslag gældende for begge lovforslag

Skolealliancen har en række bemærkninger, som går på tværs af de to lovforslag, der er sendt i høring. Disse fremgår nedenfor.

2.1. Om kvalitetsaftaler, godkendelse og tilsyn

Skolealliancen bemærker, at kommunerne skal indgå kvalitetsaftaler med både kommunale, private og selv-ejende specialundervisningstilbud. Skolealliancen er positiv overfor hensigten med, at tilbuddene uanset ejerforhold vurderes ligeværdigt. Dog bemærker Skolealliancen, at kommunerne skal føre tilsyn med og godkende deres egne tilbud gennem kvalitetsaftalerne. Skolealliancen mener, at det er uhensigtsmæssigt i forhold til at sikre en uvildig kvalitetsvurdering af tilbuddene, at kommunerne skal føre tilsyn med egne tilbud. Derfor anbefaler Skolealliancen endnu engang, at myndighedsfunktionen med godkendelse og tilsyn samles under Socialtilsynet, der har kompetencerne til dette, og som i forvejen har ansvar for kvalitetsvurdering med døgninstitutioner og opholdssteder, hvor specialundervisningstilbud også kan være placeret. I så fald dette ikke imødekommes anbefaler Skolealliancen, at man løser interessekonflikten med kommunernes ansvar for godkendelse og tilsyn af egne tilbud på anden vis.

Skolealliancen finder det positivt, at der skal udvikles én fælles skabelon for kvalitetsaftalerne, der på tværs af kommunerne landet over skal danne baggrund for kvalitetsvurderingen og godkendelserne af specialundervisningstilbuddene. Skolealliancen anbefaler dertil, at kompetencekravet til afholdelse af tilsyn præciseres, så det sikres, at kvalificerede medarbejdere med relevant faglig viden på skole- og socialområdet er repræsenteret til at foretage vurderingen af kvaliteten på tilbuddene.

På trods af, at der skal udvikles en fælles skabelon for kvalitetsaftalerne, herunder med fælles kvalitetskriterier ved tilsyn med tilbuddene, er Skolealliancen bekymret over, hvordan kommunerne vil sikre en ensartet kvalitetsvurdering og ageren i udmøntningen af kvalitetsaftalerne. På tværs af de fem Socialtilsyn ser vi i forvejen, hvordan forskellige praksisser gør sig gældende, hvilket skaber forskellige oplevelser i mødet mellem tilsyn og tilbud. I Skolealliancen tvivler vi på, hvordan en uvildig og ensartet tilsynspraksis kan finde sted på tværs af landets kommuner og i samspil med de fem Socialtilsyn.

Skolealliancen bemærker, at det fremgår i lovforslagene, at tilsynet med tilbuddene deles mellem både kommuner og Socialtilsynet. Det er ressourcer og en kompetencefordeling, som vi mener er både unødvendig og uhensigtsmæssig for alle parter - både tilbud, kommuner, socialtilsynet og børn og unge, som går på skolerne. Skolealliancen finder det bekymrende, at forskellige myndigheder med forskellige kvalitetsforståelser skal vurdere henholdsvis undervisning og socialpædagogiske indsatser på tilbud, hvor de to dele sameksisterer for at imødekomme børn og unges behov og understøtte deres skolegang og udvikling bedst muligt. Derfor anbefaler Skolealliancen, at der oprettes ét helhedsorienteret og tværfagligt tilsyn, hvor kompetencerne til at vurdere både undervisningen og den socialpædagogiske indsats er repræsenteret. Et fælles

tilsyn vil understøtte en kvalificeret udviklings- og forandringsproces gennem faglig sparring og vejledning. Skolealliancen anbefaler derfor et skoletilsyn under socialtilsynet, som kan sikre en ensartet og uvildig praksis, og som samler den administrative og ressourcemæssige byrde til ét sted frem for tre.

Tilsynsfunktionen som opdelt mellem bopælskommunen, der skal sikre tilsyn med barnet, og en beliggenhedskommune, der skal føre tilsyn med tilbuddet, bekymrer Skolealliancen i forhold til de situationer, hvor forskellige interesser kan få betydning fx ved vurderingen af og afgørelse af barnets behov for specialundervisning og hvilket tilbud, der skal imødekomme dette. Skolealliancen er derfor bekymrede for de situationer, der kan opstå hvor beliggenhedskommunen har én interesse, som omhandler tilbuddet, og hvor bopælskommunen har blik for kendskabet til barnet.

2.3. Om visitering til specialundervisningstilbud

Skolealliancen bemærker, at lovforslagene har til formål at styrke den individuelle vurdering af børn og unges behov for specialundervisning, så der ved en henvisning til et behandlings- og specialundervisningstilbud eller til et specialundervisningstilbud på en døgninstitution eller et opholdssted foreligger en samtidig afgørelse af både barnets behov for specialundervisning og barnets behov for socialpædagogisk støtte og behandling. Skolealliancen anbefaler i den sammenhæng, at samarbejdet mellem forvaltninger og kommuner styrkes, så børn og unge ikke bliver klemte i en venteposition, hvor afgørelser lader vente på sig.

Med lovforslagene følger, at det ikke længere skal være et krav, at skolens leder fremover skal foretage en årlig vurdering af, om den igangværende indsats for den pågældende elev skal fortsætte eller ændres. Skolealliancen ser i den sammenhæng positivt på, at elever på specialundervisningstilbud får ro til at udvikle sig inden for rammerne af tilbuddet. Dog bemærkes, at fravigelsen fra sådan en ramme kan skabe et manglende blik for barnets videre overgange til anden skole, uddannelse eller beskæftigelse. Derfor anbefaler Skolealliancen, at det fremgår som et kvalitetskriterium, at skolerne løbende tager stilling til barnets behov for specialundervisning og socialpædagogisk støtte og behandling gennem målbeskrivelser og handleplaner.

2.4. Om samarbejdet med det lokale skolevæsen

Skolealliancen ser positivt på en lovforslagenes fokus på øget samarbejde mellem specialundervisningstilbuddene og det lokale skolevæsen, da Skolealliancen er af den overbevisning, at et bredt og styrket samarbejde vil højne kvaliteten til gavn for børn og unge, som fx i perioder kan have brug for at gå på et specialundervisningstilbud for senere at skifte til et andet tilbud i området. Et sådant samarbejde kan derfor skabe bedre forudsætninger for at støtte børn og unge i overgangene mellem tilbuddene, og til det øvrige lokalområde, så børn og unge ikke isoleres på specialundervisningstilbud, hvor det kan være svært at komme videre fra. Samarbejdet på tværs af skoler i lokalområdet kan samtidig bidrage til at udveksle erfaringer og viden om, hvordan man som skole kan arbejde med inklusion og forskellige aktiviteter, som imødekommer børn og unges forskellige undervisningsbehov.

Skolealliancen bemærker, at lovforslagene lægger op til, at specialundervisningstilbuddene skal kobles op på den viden og ekspertise, som kommunens almene folkeskoler, specialklasser og specialskoler har i forhold til børn med særlige behov. Her ønsker Skolealliancen at påpege, at behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på døgninstitutioner og opholdssteder ligeledes besidder specialiseret viden og ekspertise, som kan være til gavn for de øvrige skoler i lokalområdet. Derfor anbefaler Skolealliancen, at lovforslagene i højere grad opfordrer til ligeværdig erfaringsudveksling og vidensdeling på tværs for at højne kvaliteten af skoletilbuddene i hele området.

2.5. Om fleksibiliteten af afholdelse af afgangsprøver

Skolealliancen ser positivt på, at lovforslagene giver mulighed for, at børn, der fylder 18 år, kan fortsætte på specialundervisningstilbuddet skoleåret ud. Dog vurderes det ikke, at det i sig selv styrker elevernes muligheder for at bestå afgangseksamen.

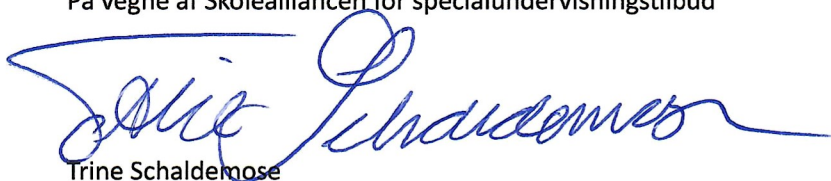
Skolealliancen er optaget af, at elever på specialundervisningstilbud så vidt muligt gennemfører deres skolegang med et afgangsbrev. I den sammenhæng er det ikke Skolealliancens vurdering, at lovforslagene bakkere op om en fleksibilitet, der bevirker, at elever på specialundervisningstilbud skal kunne tage deres afgangseksamen over flere år, hvilket netop vil skabe fleksibilitet for den enkelte elev til at fuldføre afgangseksamen efter egne behov. Således giver lovforslaget blot en ekstra periode til at gennemføre, men ikke nødvendigvis fleksibiliteten til at udvikle individuelle undervisningsforløb til gavn for den enkelte elev.

2.6. Om specialundervisningstilbud på sikrede lukkede døgninstitutioner

Skolealliancen bemærker, at der i forslaget om Lov om ændring af lov om folkeskolen, Lov om social service, lov om Socialtilsyn og Lov om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet (Styrkelse af undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge m.v.) indgår specialundervisningstilbud på sikrede døgninstitutioner. Skolealliancen ser positivt på, at lovforslaget, på baggrund af en undersøgelse ved Folketingets Ombudsmand, har fokus på, at man i højere grad fremover skal kunne målrette forløb med udgangspunkt i barnets individuelle behov og ud fra rammerne af og formålet med tilbuddet. Skolealliancen vil dog gerne fremhæve, at det er vigtigt, at tilbuddene så vidt muligt fastholder børn og unge i undervisning med fokus på kernefagene, samt med mulighed for fuld fagrække, da uddannelse er den vigtigste beskyttelsesfaktor mod udsathed, og derfor kan være afgørende for børn og unges overgange efter endt ophold på en sikret døgninstitution.

Skolealliancens medlemmer står selvsagt til rådighed for uddybende kommentarer.

På vegne af Skolealliancen for specialundervisningstilbud

Trine Schaldemose

Chef for politik og analyse

LOS - Landsorganisationen for sociale tilbud